

לְדַבֵּר בְּפִי

בא אל התבה

ולמדתם את בניכם לדבר בם

בפרשת "והיה אם שמע" מורה לנו התורה "ולמדתם את בניכם לדבר בם...":
ומפרש רש"י: "משעה שהבן יודע לדבר למדהו תורה צוה לנו משה, שיהא זה לימוד דיבורו (דיבורו של התינוק). מכאן אמרו כשהתינוק מתחיל לדבר, אביו משיח עימו בלשון הקדש ומלמדו תורה".

ולפי הפשט, נראה שרש"י לומד זאת מהכתוב "ולמדתם את בניכם לדבר בם...". כלומר, למדו "אתם" – את דברי התורה, "את בניכם" – לבניכם, במתכונת של "לדבר בם", בדברי תורה. ומכיוון שלכאורה, כל המקדים הרי זה משובח, וכדי להרגילם בכך, אין לך שעה טובה מרגע בו הבן מתחיל לדבר. אך עדיין אולי אפשר לומר שמדובר בגיל מאוחר יותר? כמו הגיל בו לומד הבן לקרוא ולכתוב? וכן רואים אנו שרש"י מייחס את "לדבר", את פעולת הדיבור, לתינוק ולא לאב, שגם זה אינו לפי הפשט הפשוט, ונראה חלילה, כאילו באים ללמד את התינוק לדבר, באמצעות דברי תורה.

ונראה לי בס"ד, שניתן למצוא רמז לפירושו של רש"י בכך שהתורה משתמשת במילה "בם", דווקא. שתי האותיות המרכיבות מילה זו, ב' ו-מ', הן למעשה העיצורים היחידים במילים אבא, אמא.

הצירוף של שתי האותיות הנ"ל, וחיבורן לכדי מילה אחת - בם – כמו מייצגת את התולדה של החיבור, את התינוק של אבא ואמא (כשה-ב מייצגת את האב וה-ם מייצגת את האם).

ניתן להגיע לאותה נקודה, מזווית נוספת. ידוע שבלשון המקובלים, מכונה החכמה 'אבא', הבינה קרויה 'אמא' והתולדה של זיווגם, קרויה דעת. ואימתי מתחילה הדעת להתגלות אצל התינוק? לדברי אחת הדעות המובאות בגמרא, "עץ הדעת" חיטה היה, והראיה שהתינוק מתחיל לדבר בתקופה בה הוא מתחיל לאכול פת (חיטה).

ואם נבדוק מהן "מלותיו" הראשונות של התינוק ומהן ההברות הראשונות שהוא מוציא מפיו, נגלה שמדובר ב- "בבב" ו/או "מממ"..., הברות שניתן ליחס לאבא ולאמא.

ובכך אולי ניתן לראות בדיבורו של התינוק המתחיל, ב-בם, אבא ו-אמא, ע"י שזוכה לתחילת הדעת שאינה אלא תולדה של "אבא" ו"אמא" (חכמה ובינה) ואז, זה הזמן בו עלינו להתחיל ולהחדיר בו את התורה, כדי שיזכה לדבר לא רק באותיות ב' מ' הגשמיות, אלא גם ב"בם", בחכמה ובבינה שבתורתנו הקדושה.

ומעניין שהצירוף "בם" כמו בא לרמוז לנו על התורה שבכתב, פותחת באות ב' (בראשית ברא) וגם על התורה שבע"פ, הפותחת באות מ' (מאימתי קורין את שמע בערבית), מה שמוכח מלכתחילה, שכן פותחים לו בתורה שבעל פה תחילה (בדיבור ובשיח), שהרי עדיין לא למד לקרוא.

ועוד נראה, שהמילה "בם", יש בה כדי לרמוז על כך שבמצוה זו קיימת שותפות חשובה מאוד של האב והאם, כאשר בתקופת הינקות, בה הילד בבית סמוך לאמו, חלקה של האם אף עולה משמעותית על חלקו של האב והתינוק כמו יונק את דברי התורה עם חלב אמו, המשיחה עמו. שלמה המלך אף מוצא לנכון להבליט זאת בפסוקו המפורסם ממשלי, "שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אִמֶךָ".

שבת שלום ומבורך

|||

אם אתה מעוניין לקבל את הגיליון במייל או במסרון, פנה אל hhananv@gmail.com או לטלפון 052-569-9691